

JÁKOB?V NÁVRAT

Převod materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
15

Ž 72,5- Budou se tě bát, dokud bude slunce, dokud potrvá měsíce, po všechna pokolení.

1. klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

-připrava na setkání s Ezauem - při návratu do zaslíbené země očekává Jákoba otevřená náruč, nýbrž prožívá čím dál větší úzkost. Rozpoznává nesamozřejměst své další perspektivy i nutnost nasadit sebe sama v riskantních zápasech víry. Takto zápasí se strachem ze svého rozhnvaného bratra i s Hospodinem. Hospodinovi poslové ho zastaví ještě před vstupem (Gn 32,2-3) – jako by mlčky připomněli celou neslavnou minulost, která se teď opřít vynořuje. Vzápětí na to se Jákob dozvídá, že Ezau mu jde vstříc se 400letou „ochrankou“. Ve chvílích ohrožení a krajní nejistoty padá na Jákoba báze (v. 8). V bázi se uří spolehnutí na Hospodina – a zároveň neutíkat z boje.

V modlitbě předkládá svou „nezasloužilost“ (32,11), svůj strach i důvěru v platnost Božích slibů: *JÁ se bojím* (v. 12) - *ale TY jsi řekl* (v. 13). Obavy o život se uří zvládat riskantním spolehnutím na Boží věrnost. Zároveň zápasí o obnovení vztahu se svým bratrem: nepedvádí, jak se vzmožil, nýbrž nazývá sebe sama „služebníkem“ (dosl. otrokem - 32,5.21). Dary, které posílá, jsou znamením, že se o ovoce požehnání chce dílit – že rozumí svému postavení požehnaného tak, že skrze něj má do světa okolo plynout sdílení a pokoj. Zejména pak zděrazňuje, že jde o obnovu vztahu (bratrství) tváří v tvář věřejšímu nepříteli (v. 21 dosl. zní „*Přikryji - TVÁ JEHO darem, ubírajícím se - před TVÁÍ MOU, a poté pak - užím - TVÁ JEHO; snad přijme/unese - TVÁ MOU.*“ – srv. pak s 33,10- *viděl jsem TVOU milostivou TVÁ - a to je, jako bych viděl milostivou TVÁ BOŽÍ.*“) Součástí tohoto zámu je i taktika, jak obdarovat – rozděluje dary na menší „zásilky“, kterými chce postupně obložit Ezauovu zlobu. Jákob nehraje „divadélko“, bez něhož by se to nakonec stejně obešlo, protože po aktu smíření se bratři rozcházejí každý do jiného sídliště - Ezau do Seír, a Jákob do Sukót. Usmíření není jen soukromá záležitost dvou dosud znepřátelených bratrů. Věřejný charakter této slavnosti má pedagogický účinek na ostatní přihlížející a je základem pro další soužití dvou národů, základem, k němuž se mohou vracet.

- dělení majetku - Jákob se netěse se strachy, ale rozděluje své bohatství na dvě části: majetek, který může dát jako oběť na usmířenou Ezauovi, a druhou část, která zůstane zachována, tzn. jeho rodina a těž skot a brav. Dělení ovšem vypadá zároveň jako obětí dělení – jako by rozptýlil na zpusob oběti (Gn 15) celé společenské a očekával, že Hospodin obnoví svou smlouvu – scelí to, co patří k sobě. Modlitba a rozhovor to dotvrzují (v.10n). Své odhodlání k oběti smíření s Ezauem vyjádří i tím, že v noci přebrodí se všemi svými nejbližšími potok Jabok a již není kam utéct před případným Ezauovým hněvem.

- zápas u Jaboku - Místo Ezauova útoku dojde k jinému zápasu. Jákob ho bojuje v osamocení. Neznámý protivník jako by v tu chvíli zastupoval všechny, které kdy Jákob v životě podrazil... Po dlouhém boji Jákob rozpoznává, že zápasí se samotným Hospodinem a žádá ho o požehnání. Je to smělá prosba, ale ne nepřipadná – co jiného od Hospodina žádat? Tento příběh ukazuje, co všechno je vtaženo do zápasu s Hospodinem, stojí-li v něm člověk s „bázni a třesením“. Poznává svou vinu, touží po smíření a zároveň prosí o požehnání. Jákob vychází z tohoto boje poznamenán dvojím zpusobem: dostává nové jméno: Izrael, tj. bojuje Bůh. Už nebude úskočný, tj. Jákob. Teď kulhá a tedy i vnější je naznažena jeho zmužna, již nemůže tak „svižně uskakovat“ – nestává se tedy bezhříšným.

- **jaké je tvé jméno?**(32,28) – v této otázce se setkávají všechny dosavadní charakteristické momenty Jákobova příběhu: *Vpravd? je jméno jeho Jákob (Úsko?ný, Podrazák)!*“ k?i?el podvedený Ezau (27,36). Když Jákob své jméno vysloví, zárove? vyznává – jsem – Podrazák. Nové jméno od neznámého protivníka snímá z Jákoba vinu minulosti a staví p?ed n?j nový program – Izrael, tj. Zápasí B?h (srvn Oz 12,5). Z jeho příběhu vyvstává jako skute?n? nosná linie zápas? víry – zápas? o v?rnost Bohu a Božímu „programu“ (tj. jménu Izrael). Na této cest? se pak stane skute?ným požehnáním pro druhé.

- **slunce mu vzešlo**– (32,32) asociuje požehnání, které nad ?lov?kem vzhází jako slunce ("osv?? Hospodin tvá? svou nad tebou..."). Jákob-Izrael jde na svou další pou? jako ten, který se probojoval k poznání, že se má stát požehnáním (pomocí pro druhé), tak jak to bylo zaslíbeno Abrahamovi ("Sta? se požehnáním!" Gn 12,2). Proto se vzáp?tí d?lí s bratrem (33,11 - vezmi si ode mne požehnání) a proto na konci svých příběh? svrchovan? a prost? „p?edává svou zv?st o požehnání“ faraónovi, neko?í se mu, ale žehná mu 47,7-10 – tak mu p?ipomíná jeho úkol.

- **dar**(33,10) – není prost? pozornost – ale výraz vd?nosti Bohu, který úzce souvisí s naším vztahem k bližnímu – bratru. Tento dar p?inášeli brat?i Kain a Abel (Gn 4,3) – bez toho, aby v jejich vztahu vládlo skute?né bratrství. Proto Ježíš potom ?ekne, že se máme vrátit od oltá?e, než dar Bohu dáme – a máme se p?edtím smí?it s bratrem (Mt 5,23nn). Pro?išt?ný vztah k Bohu je vždy základem pravdivého bratrství a ochoty ke smí?ení.

- **rozchod bratr?**– smí?ení nezahazuje zásadní rozdíl v duchovní orientaci obou brat?í. Jákob ví, že se nesmí k Ezauovi p?idat, „splynout“ s ním, a s orientální zdvo?ilostí mu to dává najevo. Jejich rozdílnost proznívá i z názv? cíle jejich další cesty – nezkrotný lovec Ezau odh?mí do poho?í Seír ("Zarostlého"), na „edomská pole“ – tedy do „?ervené zem?“, kde ?lov?k neposlouchá „hlas Boží“, ale „hlas krve“. Jákobovou další zastávkou se stane Sukót, tj. „stánky“. Jákob jde cestou poutníka, který ví, že nikde nesmí zakotvit natrvalo, a vyhlíží napln?ní Božích zaslíbení.

2. úskalí textu:

- p?i výkladu je t?eba pe?liv? rozlišit „báze?“ a „strach“. Báze? p?ed Hospodinem je ot?ásající zkušenost, v níž ?lov?k zjiš?uje, jak nesamoz?ejmé je Boží vyvolení, darovaná perspektiva, dary požehnání. Tato ot?ásající zkušenost pro?iš?uje víru – a umož?uje odvážn? zápasit s vlastním strachem, spoléhat na Boží zaslíbení, nést ovoce požehnání pro druhé a usilovat o smí?ení se znep?áteleným bratrem. Rutinní náboženství se naproti tomu zajímá hlavn? o vlastní prosp?ch. ?ešení, které bolí, se spíše vyhýbá – a ješt? se p?ítom dožaduje Boží pomoci.

- d?tem by nem?lo uniknout, že požehnání je i dnes významnou sou?ástí života víry. Požehnání není rozžehnání se s n?kým, ani rodinný liturgický úkon, bez n?hož se ojedeme. Požehnání slyšíme každou ned?li v kostele. Není to blahop?ání ani natankování benzínu na cestu. Požehnání nás ujiš?uje, že žijeme v p?ítomnosti Boží a že B?h nám jde v Kristu vst?íc. Požehnání nás ujiš?uje, že žijeme v silovém poli Boží p?sobnosti, a proto jsme blízko Bohu a on nám.

- mechanismus lidského žehnání je srozumitelný nap?. na snaze mladého fotbalisty, kterého pochválí fotbalový mistr. Na tuto chvíli za?ínající adept nikdy nezapomene a žije z ní a hraje, jako by mezi diváky byl ten, který ho pochválil. Modelovému popisu mechanismu p?sobení lidského slova, pop?. požehnání ovšem schází „báze?“ – „p?esah“ ke slovu, které p?ichází od Boha a které p?ijímáme s bázní a pak i s radostí. Boží ?e? p?ichází, kdy chce a ke komu chce: Duch kam chce, v?je. Nevsugerujte d?tem moderní pov?ru, že slovo je jen slovo a tedy slabé, bezvýznamné, tonoucí v záplav? informací.

- Jákobovu báze? a tíse? (32,8) nemusíme interpretovat pouze jako strach a obavy (tak BD i CBL-SZ). Jákobovo jednání vypadá sice jako opatrnická p?íprava na setkání s nep?edvídateln? jednající skupinou ?ty? set muž?. Jákobovo vyznání viny však spíše odpovídá jednání t?ch, kte?í poci?ují báze? p?ed Hospodinem. P

pekroení potoka Jabok svdí o jeho ochot vydat se zcela Ezauovi. Jákob si uvdomuje, že závažnost smíení je vtší než veškerý majetek a vlastní život, proto pak jde první (33,3).

- píb h sice vypráví o dvou bratrech, ale i dvou národech – o Izraeli a Edomcích. Nevzbuzujte však v dtech dojem, že Jákob vybojoval pro Izrael požehnání na „vtné asy“. Babylonské zajetí usvduje takové spoléhání z bláhovosti. Požehnání opravdu není protekce nebo nezadržitelný rozvoj k stále lepším zítkám. Požehnání pro tento svt muselo být znovu obnoveno v Ježíši Kristu, ale ani ono není njakou automatickou mocí, která nás zdokonaluje a nám nezbyvá než k tomu pítakat. Takovýto mystický vzestup svta i lovka je omylem asto velmi zbožných lidí, kteří netuší, že i skrze chatrného Jákoba píchází Boží požehnání.

pomcky:

- obrázek Zd. Šorma - ?. 15

- fotografie zápasník

5. motivační uvedení do píbu:

Otázka promladší vk:

Máte strach, když provedete nco špatného? Co ten strach pomže pekonat? Kdy to zas bude v pořádku?

Otázka prostřední a starší školní vk

Jak jedná lovka, když jedná ve strachu? - obtav? nebo prospchásky? Myslí na sebe – nebo na druhé? (Dti už mohou mít zkušenost, jak strach spoutává, znemožuje skuteň? perspektivní ešení, svazuje, atd.)

6. osnovy vyprávění:

a) poznámky a osnova promladší školní vk:

Vyjdte z navržené motivace. Nebojte se ukázat Jákoba jako toho, který se bojí. Zápasí však se svým strachem – a o nové uchopení Boží vřnosti – a nakonec se smíí i s bratrem. Poadí biblického píbu, kde se jednotlivé motivy pěkřývají, mžete pro mladší dti porovnat do souvislejšího vyprávění.

I. Motivace

II. Jákob se dozvídá, že mu jde vstíc Ezau s ochrankou

III. Jákob neutíká, ale modlí se, vyznává své obavy, uí se znova spoléhat na Boží vřnost

IV. Jákob dostává nové jméno Izrael

V. Jákob jde vstíc svému bratru a nalézá smíení

- nebo vyprávjte podle BD úloha ?. 12:

- I. Jákob se vrací s celou rodinou zpět do země zaslíbené
- II. Jákob posílá posly k Ezauovi, Ezau jde naproti se čtyřmi sty muži
- III. Jákobova příprava na setkání s Ezauem – rozdělení majetku a modlitba
- IV. Jákob posílá Ezauovi dary na usmířenou
- V. Jákob dostává od Hospodina nové jméno
- VI. Usmíření bratří – Jákob žádá o odpuštění

b) poznámky a osnova prostřední starší školní věk:

Motiv zápasu spojte výrazněji s otázkou přístupu k požehnání. Představte Jákoba jako toho, který se naučil neschovávat se už za druhé (za matku, za masku Ezaua), ale sám za sebe se staví před Boha i před svého bratra. K tomuto vyprávění slouží i navržená motivace.

- I. Motivační rozhovor
- II. Ezau jde naproti se čtyřmi sty muži – hrozba nebo příslib smíření?
- III. Báze? Hospodinova připravuje Jákoba na setkání s Ezauem tváří v tvář ochota obětovat majetek, vyznání viny
- IV. Jákob posílá Ezauovi dary na usmířenou
- V. Jákob sám za sebe podstupuje noční zápas – dostává od Hospodina nové jméno i požehnání
- VI. Jákob jde vstříc Ezauovi
- VII. Smíření bratrů
- VIII. A pšece jde každý svou cestou

I. JÁKOBOVY NERADOSTNÉ VZPOMÍNKY

Jákob sedí na zemi, hlavu má v dlaních. Jen co se rozloučil s Lábanem, má novou starost. Čeká ho další zkouška. Bude muset setkat se svým bratrem Ezauem. Jak to vlastně tenkrát bylo... Neradostné vzpomínky se honí za Jákobovým zachmuřeným čelem. Dobře ví, že ve svém životě dost často jednal podle svého jména. Ano, je Úskočný, hrál nečestně, jednal podle, byl podrazák. Teď mu to Ezau může vrátit. Právo by na to měl. Jákob má strach. Nebude se Ezau mstít? Co bude? Co mám dělat, ptá se Jákob sám sebe.

II. JÁKOB SE CHCE SMÍŘIT

Jákob vstává, už ví, že teď bude muset jednat sám. Už není moc místa na uskakování. Setkání s Ezauem za něj nikdo nevyřídí. Rozhodl se. „Hej, služebníku, vezmi si věci na cestu a vydej se do Seíru, na Edómské pole, a vyřiď Ezauovi, že se vracím. Rád bych získal jeho přízeň, a? jsem jen otrok a vůbec si to nezasloužím.“ Poslové s pokornou zprávou pro Ezaua se vydávají na cestu. Ale brzo jsou zpátky: „Potkali jsme ho! Už ti jde naproti, má s sebou čtyři sta mužů!“

„Ach ne! Chtěl jsem se přece smířit. Chci se smířit. Jenže, bude se chtít smířit i Ezau? Má s sebou tyti sta mužy. Vždyť to může znamenat také boj.“ Jákob dělí všechnu svůj majetek na dvě části, na dva tábory. „Jestli přijíždí, aby v hůvu všechno pobí, třeba se jeho hův zastaví o první tábor, vezme si majetek a uspokojí se. Ostatní v druhém táboře budou moci utéct. Těba pak s ním bude přeci jen něco.“

III. JÁKOBOVO ROZMLUVÁNÍ S HOSPODINEM

Dříve než se Jákob uloží ke spánku, modlí se. „Hospodine, já vím, že si teď věc nezasloužím. Ty se o mě staráš, i když jsem padouch. Byl jsem ti vždycky věrný. Řekl jsem ti, abych se vrátil domů. Slíbil jsem ti, že se mi dobře povede, že budu mít potomstva jako písku v moři. Už mohu vidět, jak se tvé zaslíbení začíná naplňovat. Na cestě tam jsem Jordán překročil jen s holí, teď se vracím a mám ženy, děti, majetek. Hospodine, mám taky strach. Zachrať mě i mou rodinu. Bojím se, že nás Ezau všechny zabije. Je mi smutno, chtěl bych, abychom byli zase bratři. Hospodine, prosím, pomoz mi!“

IV. JÁKOBOVY DARY

Druhý den vybírá Jákob ze svého majetku krásná zvířata, shání je do stádeček a říká svým služebníkům: „To bude dar na usmířenou pro mého bratra Ezaua. Teď jděte, každé stádečko zvlášť, a až potkáte Ezaua, řekněte mu, že Jákob, jeho otrok, mu to posílá jako dar na usmířenou. A že jdu hned za vámi. Moc rád bych se s ním setkal v míru.“ Služebníci se stády odcházejí.

V. JÁKOBŮV URPUTNÝ BOJ

„Přebroďme potok,“ říká náčelník Jákob, „nic jiného nezbyvá, teď už musíme jít Ezauovi naproti.“ A vede celou svou rodinu i stáda přes potok. Když všichni ulehli, Jákob se ještě prochází kolem potoka. Najednou ho někdo praštil. Jákob se ve tmě brání, nechce se dát tak lehce. Zápolí tam na chvíli dlouho, boj je to úporný a vyrovnaný. Ani jeden se nechce vzdát. A tu útočník jakýmsi chvatem vykloubí Jákobovi nohu v kyčli a udýchaným hlasem křičí: „Už mě pusť, už svítá, vyšla Jitřenka.“ Jákob bolestí skoro nemůže, ale tak lehce útočníka nenechá jít: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš!“

O požehnání se tu vede boj. Jákob už ví: o požehnání se musí usilovat i bojovat. Ale ne úskokem, podvodem, zradou. Trvalo mu to dlouho, než dospěl k tomuto poznání. Jeho cesta nebyla jednoduchá a rovná. Teď už začíná chápat, jak to s požehnáním je. Kdysi si možná požehnání představoval tak, že Bůh udělá to, co si já naplánuji. Nebo že se požehnání dá ukrást. Teď, když se tu v zápase objímá s tím neznámým, už ví, že požehnání není jen majetek a mnoho dětí a úspěch. Teď už ví, že je to především Boží přítomnost. Bůh se mnou. Bůh, který mě podporuje a který mi dá i sílu smířit se s bratrem.

VI. JÁKOB - IZRAEL

„Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš!“ „A jak se jmenuješ?“ „Já jsem... Jákob.“ „Dám ti lepší jméno. Jméno, které se hodí k požehnání. Nebudeš už úskočný a podvodník. Budou ti říkat Izrael. To znamená „zápasí Bůh“. Zápasil jsi s kdekým, s Bohem, s lidmi, se sebou. A obstáls, ano, to jméno se k tobě teď hodí lépe.“ „A ty jsi kdo, jaké je tvoje jméno?“ „Proč se ptáš?“ usmívá se najednou neznámý. „Pojď, vložím ruce na tvou hlavu a požehnám ti.“

„Jákobe, Jákobe, co se ti stalo, vždy? nemůžeš chodit!“ bží Ráchel k Jákobovi, už ho šla hledat. „Já... stalo se něco zvláštního, Ráchel, já jsem... viděl Hospodina. Já jsem se s ním dokonce pral, nevěděl jsem, že to je on. Celý život jsem chtěl, aby mi byl Hospodin nablízku a dneska jsem to zažil. Myslím, že s tou nohou si to budu pamatovat do konce života. A Ráchel, představ si, já... já jsem dostal nové jméno. Už nemusím být Jákob! Teď už se jmenuju Izrael. Zápasí Bůh. Že je to krásné jméno? Bůh zápasí, víš, je v tom něco... že už se nemusím protloukat sám. Víím, že On bude vždycky se mnou, že bude na mé straně. Ono to asi také znamená, že se někdy bude se mnou i přát... Já jsem moc šťastný, Ráchel! Jako by nad mým životem vyšlo sluníčko. Jé, podívej, opravdu vychází! Podej mi ruku a pomoz mi, prosím, vůbec nemůžu chodit.“

VII. BŮH ZÁPASÍ – BŮH SMIŘUJE

Pak se Jákob rozhlédl a v dálce uviděl sloup prachu. Věděl, že se k němu blíží Ezau se třemi sty muži. Ještě rychle rozdělil a seřadil rodinu tak, aby milovaná Ráchel s Josefem byli až na konci.

Sám, opírá se o hůl, jde Jákob před svou rodinou vstříc Ezauovi. Proti strachu si opakuje své nové jméno: „Izrael, zápasí Bůh“. Před Ezauem se sedmkrát pokloní. Než stačí říct slovo, už je Ezau u něj a... Jákob se překřtí, asi řeká ránu. Jenže Ezau ho obejmě, skočí mu okolo krku, políbí ho. Pak už oba pláčou. „Brácho!“ „Ezaue!“

„A co je to tady za zástup?“ rozhlíží se Ezau po ženách a dětech, které pomalu přicházejí až k objímajícím se mužům. „To je moje rodina.“ „A Jákobe, co byl ten tábor, se kterým jsem se setkal?“ „To je pro tebe, dar na usmířenou.“ „Ále, nech si to. Mám svého majetku dost.“ „Ne, Ezaue, prosím, myslím to s tím smířením vážně. Jestli ty taky, vezmi si, prosím, ten dar. Hospodin mi ve všem požehnal, tak bych se s tebou rád podělil.“ „Dobře tedy, děkuju ti. Pojď, můžeme jít se mnou, tam kde já bydlím.“

Jákob však odmítá. „Nezlob se, ale nepůjdu s tebou. Jsem rád, že jsme se setkali. Mohli jsme se spolu smířit. Ale každý máme svou cestu. Buď s Bohem, bratře. Jsem moc rád, že ti můžu zase říkat bratře.“

MODLITBA

Díky Bože, že jsi s námi. Že s námi zápasíš, že nás zraňuješ a tím léčíš. Chválíme tě za to, že nám žehnáš. Dáváš nám sílu ke smíření, otevíráš nám oči pro nové cesty a možnosti. Díky, že smíme říkat lidem okolo „bratře“, „sestro“. Díky za tvou přítomnost. Amen

6. podněty pro rozhovor:

- Je rozdíl mezi zapomenutím a odpuštěním?

- Je Bůh nejlepší lékař? V jakých případech ano?

- Izrael, tj. bojuje Bůh. Jak si představujete Boží boj: - nic nemusíme dělat, ono nám to spadne samo do klína; - stane se nějaký zázrak; - naši nepřátelé budou pokořeni a my se budeme mít dobře; - budem žít mezi lidmi a budem prožívat podobná trápení a těžkosti; - budeme prožívat to, co ostatní, ale některé věci nás nebudou trápit; budeme odmítat nespravedlnost, protože nás k tomu něco volá; - poznáme odpovědnost za sebe i za druhé; prožijeme radost i úzkosti, ale nebudeme se naříkat a nadávat; - Bůh nás vyzbrojí úžinnějšími zbraněmi (úžinnějšími než atomové) a zvítězíme nad nepřáteli aj. Zkuste vymyslet další možnosti, jak si představujete boj Boží, a zkuste zjistit, co si o tom myslí Ježíš.

- V Mojžíšových knihách ?teme ?asto ujišt?ní: „Hospodin bude bojovat za vás a vy bude ml?ky p?ihlížet (Ex 14,14 aj.) - Kristus také n?co vybojoval za nás – nem?žeme k tomu nic p?idat a m?žeme to jen „ml?ky“ p?ijmout – ale nem?žeme o tom ml?et, tak jako neml?eli u?edníci.

- Znáte písni?ku Bojujte, bojujte dál – má n?co společného s bojováním Božím? (Bojujte však pomstu nechte Pánu aj.)

- Jákob?v boj o smí?ení a požehnání ukazuje, že o odpušt?ní žádá jen: slabá povaha – slaboch; kdo si dovede šikovn? p?ichystat ústupovou cestu; vychytralý, kterému na tom zas tolik nezáleží; kající, který ví, že bez smí?ení nelze žít a prosí o n?j; „filmov?-seriálov?“ upišt?ný, aby tím získal n?jakou další výhodu pro další okamžik; sledující n?jaký vyšší cíl; ten, kdo má strach, aby ho lidé nepomlouvali, že neví, co se sluší; lhotejný, na n?hož tla?í kamarádi nebo rodi?e a sourozenci.

- Zznáte n?jakou postavu z filmu, která žádá o odpušt?ní - z jakých d?vod??

- Není v požádání o odpušt?ní n?co poko?ujícího? Nenazna?uje to i Jákob tím, když se ozna?uje za služebníka? Vyžadoval Ezau takové poko?ení?

- Uve?te p?íklady poko?ení vynuceného násilím. Co to znamená jít do Canossy? (boj o primát mezi papežem ?eho?em VII a n?meckým císa?em Jind?ichem IV – jednalo se v zásad? o spor, kdo má právo jmenovat a dosazovat biskupy a opaty do jejich ú?adu. 1077 jde císa? kajícn? do Canossy, kde se setkává s papežem a dostává rozh?ešení v lednu 1077)

- Co je opakem odpušt?ní?

Odkaz na pracovní list

[15 Jákob?v návrat](#)

[15 Jákob?v návrat - st](#)

Odkaz na píse?

[Moc p?edivná \(EZ697\)](#)

[N?kdo m? vede za ruku, když bojím se jít tmou](#)

[Svaté Boží požehnání bu? nyní i vždy nad námi](#)

[Ježíši, Pane m?j \(BTS39\)](#)

[Bojujte, bojujte dál, pohle?te jen, v dálce svítá](#)

[Vím, Pane, sám \(SV371\)](#)

[Odpus? \(EZ688\)](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu Starý zákon 1](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 32,4–31](#)

[Genesis 33,1–17](#)